T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2015 / 639
KARAR NO : 2015 / 755
KARAR TR : 30.11.2015

ÖZET : 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 54. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı :Turkcell….A.Ş.
Vekilleri : Av. B.G., Av. D.Ö.
Davalı : Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı
Vekili : Av. O.I.

O L A Y : Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığınca, 2.12.2014 gün ve Kütük No:2014/10 sayılı İdari Para Cezası Karar Tutanağı ile davacı adına, istenilen bilgileri zamanında ve doğru olarak vermediği nedeniyle, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 8. maddesine muhalefet ettiğinden bahisle, aynı Kanun'un 54.maddesi uyarınca 2281 TL. idari para cezası verilmiş, aynı Başkanlığın 3.12.2014 gün ve ….619-382 sayılı yazısı ile, davacıya, hakkında idari para cezası uygulandığı, ancak bu durumun bilgi verme yükümlülüğünü kaldırmadığı ve istatistik üretmek maksadı ile istenilen bilgilerin, iş bu yazının tebliğinden itibaren otuz gün içerisinde Başkanlığa gönderilmesi talebinin yenilendiği bildirilmiştir.

Davacı vekili, 3.12.2014 gün ve ….619-382 sayılı işlem ile İdari Para Cezası Karar Tutanağının iptali istemiyle idari yargı yerine itirazda bulunmuştur.

Davalı vekili süresi içinde, idari para cezasının iptali istemiyle açılan dava yönünden görev itirazında bulunmuştur.

ANKARA 3. İDARE MAHKEMESİ: 11.2.2015 gün ve E:2014/2260 sayı ile; 5429 sayılı Kanun'un "idari para cezaları" başlıklı 54. maddesinde, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından bu madde uyarınca verilecek cezalar için herhangi bir Kanun yolunun öngörülmediği, bu nedenle 5326 sayılı Kanun'un 3/1 ve 27/1. maddeleri uyarınca anılan Kanuna göre verilen para cezaları için kanun yolu olarak sulh ceza mahkemesine başvurulması gerektiği öne sürülmüş ise de, davaya konu 3.12.2014 gün ve 382 sayılı işlemde söz konusu para cezasının yanında istatistik üretmek amacı ile istenilen bilgilerin otuz gün içinde davalı idareye gönderilmesinin de istenildiği ve bu kısmın idari yargının görev alanına giren idari bir işlem niteliğinde olduğunun görüldüğü, bu durumda dava konusu işlemde, hem idari yaptırım kararı hem de aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren bir karar verilmiş olup bu işlem nedeniyle oluşan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde idari yargı mercilerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı açıklanarak, davalı vekilinin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı Türkiye İstatistik Kurumu vekilinin, adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; dava konusu işlem ile verilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nda idari yaptırımlara itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanunla değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, anılan Kanun'un 27. maddesinin (l) numaralı bendi uyarınca, davanın idari para cezasının iptali istemine ilişkin kısmı ile ilgili olmak üzere adli yargı yerinin görevli olduğunu belirterek, 2247 sayılı Kanun'un 10 ve 13. maddeleri gereğince, davanın idari para cezasına ilişkin bölümü bakımından olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesi uyarınca Danıştay Başsavcısının yazılı düşüncesi alınmamıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 30.11.2015 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fikrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari

organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Davalı Türkiye İstatistik Kurumu vekilinin anılan Yasa'nın 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddesinde belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10.maddesinde öngörülen biçimde davanın idari para cezasına ilişkin kısmı yönünden olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Uğurtan ALTUN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığınca, 5429 sayılı Kanun'un 54. maddesine göre düzenlenen İdari Para Cezası Karar Tutanağı ile verilen idari para cezası ve aynı Başkanlığın 3.12.2014 gün ve ….619-382 sayılı yazısının iptali istemiyle açılmıştır.

5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun" İdarî para cezaları" başlıklı 54. maddesinde, "Sayımlarda geçerli mazereti olmadan verilen görevleri yapmaktan kaçınanlara beşyüz Yeni Türk Lirası idarî para cezası uygulanır. Görevlendirilenleri geçerli mazereti olmaksızın eğitim ve toplantılara göndermeyen veya görev yapmasına izin vermeyen kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri ve sorumlularına, izin vermedikleri her kişi için beşyüz Yeni Türk Lirası idarî para cezası uygulanır ve bu durum ilgililerin kurumlarına bildirilir. Ayrıca, görevlendirilmek üzere yetiştirme kurslarına katılan kimselerden, görevlerini geçerli mazereti olmaksızın yapmaktan kaçındıkları takdirde, yetiştirilmeleri için yapılan giderler genel hükümler çerçevesinde tahsil edilir.

Başkanlık veya kurum ve kuruluşlar tarafından Program kapsamında istenen bilgileri, geçerli bir mazereti olmaksızın belirlenen şekil ve sürede vermeyen veya eksik veya hatalı verenler, bir kereye mahsus olmak üzere uyarılarak yedi gün içerisinde bilgileri vermeleri veya eksik ve hataları gidermeleri istenir. Bu uyarıya rağmen, bilgileri hiç vermeyen veya talep edildiği hâlde eksikleri gidermeyen ve hataları düzeltmeyen gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişilerinin organ ve temsilcileri hakkında, fiilin;

a) Hanehalkı veya bireylerle yapılan araştırmalarda işlenmesi durumunda beşyüz Yeni Türk Lirası,

b) (İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 20/3/2008 tarihli ve E.: 2006/167, K.: 2008/86 sayılı Kararı ile.; Yeniden Düzenleme: 25/11/2008-5813/3 md.) Hane halkı veya bireyler dışında kalan diğer istatistikî birimlerle yapılan araştırmalarda işlenmesi durumunda binbeşyüz Yeni Türk Lirası,

c) Sayımlarda işlenmesi durumunda ikibin Yeni Türk Lirası,

İdarî para cezası uygulanır.

(Ek fıkra: 13/6/2012-6327/41 md.) Kurum tarafından bu Kanunun 9 uncu maddesi kapsamında talep edilen her türlü kayıt ve verinin otuz gün içinde verilmemesi veya Kurumun kullanımına açılmaması durumunda ilgili kurum ve kuruluşun üst yöneticileri hakkında ikinci fıkranın (b) bendinde belirtilen tutarda idari para cezası uygulanır.

İdarî para cezası ve diğer cezaların uygulanması, istatistikî birimin bilgi verme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

7201 sayılı Tebligat Kanununda belirtilen usûllerden biri ile yapılan tebligatlar veya araştırmada görev alan personel tarafından bilgi ile ilgili dokümanların istatistikî birim yetkilisine verildiği veya bilginin istenmesi amacıyla istatistikî birimin ziyaret edildiğine ilişkin Başkanlıkça belirlenen usûllere uygun olarak tanzim edilmiş tutanaklar, istatistikî birimlerden bilgi istendiğinin tevsikinde yeterli olup, ispat için başka belge aranmaz.

Bu madde hükümleri, sözleşme ile üçüncü kişilere yaptırılan araştırmalar için de uygulanır.

İdarî para cezalarına ilişkin karar, sayım için mahallî komiteler kurulması durumunda, komitelerin başkanı tarafından; Programda belirtilmek şartıyla sayımların başka kurum ve kuruluşlar tarafından gerçekleştirilmesi durumunda bu kurum ve kuruluşların en üst yöneticileri tarafından; diğer durumlarda ise Başkanlığın merkez veya taşra teşkilâtının en üst amirleri tarafından verilir " denilmiş; "Cevap verme yükümlülüğü ve sınırları" başlıklı 8. maddesinde, " İstatistikî birimler, ülkenin ekonomi, sosyal, demografi, kültür, çevre, bilim, teknoloji ve ihtiyaç duyulan diğer alanlardaki resmi istatistikleri üretmek üzere, Anayasa'da belirlenen temel haklar ve ödevler çerçevesinde, kendilerinden istenen veri veya bilgileri, Başkanlığın belirleyeceği şekil, süre ve standartlarda eksiksiz ve doğru olarak ücretsiz vermekle yükümlüdür." hükmü yer almıştır.

5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında, "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almış;

Aynı maddenin, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasında ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer

kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

Ancak, somut olayda, davacıya, istenilen bilgileri zamanında ve doğru olarak vermediği nedeniyle, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 8. maddesine muhalefet ettiğinden bahisle, aynı Kanun'un 54.maddesi uyarınca idari para cezası verilmiş, aynı Başkanlığın 3.12.2014 gün ve ….619-382 sayılı yazısı ile, davacıya, istenilen bilgileri zamanında ve doğru olarak vermediği nedeniyle, hakkında idari para cezası uygulandığı, ancak bu durumun bilgi verme yükümlülüğünü kaldırmadığından, istatistik üretmek maksadı ile istenilen bilgilerin, bu yazının tebliğinden itibaren otuz gün içerisinde Başkanlığa gönderilmesi talebinin yenilendiğinin bildirildiği görülmüş, bu durumda, davacıya istenilen bilgileri zamanında ve doğru olarak vermesi için yeni bir bildirim yapıldığı, bu bildirimin davacıya verilen idari para cezasına konu işlem kapsamında kabulünün mümkün olmadığı sonucuna varılmıştır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nda da idari para cezasına başvuru konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin, Ankara 3. İdare Mahkemesince verilen görevlilik kararının, 2.12.2014 gün ve Kütük No:2014/10 sayılı İdari Para Cezası Karar Tutanağı ile davacı adına verilen idari para cezası ile ilgili kısmının kaldırılması

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Ankara 3. İdare Mahkemesinin 11.2.2015 gün ve E:2014/2260 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ, 2.12.2014 gün ve Kütük No:2014/10 sayılı İdari Para Cezası Karar Tutanağı ile davacı adına verilen idari para cezası ile ilgili kısmının KALDIRILMASINA, 30.11.2015 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Serdar	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
ÖZGÜLDÜR	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN